

21 juni 2023

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Nuffic en het Nederlandse stelsel incl. HO: een vernieuwde flyer... Maar ja, klopt de aangereikte informatie wel helemaal? Nee dus.

1 Inleiding

Een interessant punt voor allerlei discussies is het 'diplomasupplement' dat elke afgestudeerde binnen het hbo en wo meekrijgt, samen met het getuigschrift. Daarmee is het mogelijk om iedereen die wil weten wat er is gedaan binnen de opleiding, daarvan op de hoogte te brengen. Zeker als de betrokkene in het buitenland verder wil gaan studeren, is het handig om snel aan te geven wat de waarde van de graad is en hoe de opleiding in ons Nederlandse onderwijsstelsel is geïntegreerd.

Daarom was het best mooi om recent de meest actuele versie van het Nuffic te kunnen inzien als het gaat om 'The education system of the Netherlands'. Het is namelijk zo dat hogescholen zich vaak houden aan hetgeen via het Nuffic wordt aangereikt bij het vormgeven van het diplomasupplement. Daarin wordt ook gevraagd om een schematisch overzicht van ons onderwijsstelsel, aangevuld met meer gedetailleerde informatie.

Waar het in deze nieuwsbrief in eerste instantie om gaat, is hoe de positie van de Ad-opleiding daarin is verwoord. Want daar zijn we uiteraard het meest benieuwd naar. Echter, we merkten al snel dat het Nuffic in het document niet alleen een totaal verkeerd beeld schetst van de Associate degree, maar ook op diverse andere punten flinke steken laat vallen. Dat is jammer omdat er dan mogelijk in de komende tijd diplomasupplementen worden uitgereikt die niet het gewenste effect buiten ons land zullen hebben.

Opmerkelijk is dat voor een aantal van die zaken buiten de Ad om in de eerdere versie - nog wel te vinden bij: [Diploma supplement Template \(NL EN\).pdf \(europa.eu\)](#) – wel goed is terug verwoord. We melden dat ook in onze kanttekeningen. Tevens staat die 'oude' tekst in de bijlage, dus u kunt alles zelf ook controleren. Het lijkt vooral te wijzen op 'slordigheden'.

Dus zijn we aan de slag gegaan met deze nieuwe flyer (zie tevens bij 'documenten' op onze website: www.leidoacademy.nl/nieuwsbrieven-stukken). Eerst geven we het schema en lopen we de bijbehorende teksten langs, om daarbij onze kanttekeningen te plaatsen. Een aantal ervan is misschien ook nog weer voor verbetering vatbaar, maar dat horen we dan graag van u, van de experts.

2 Schema flyer Nuffic: teksten daarbij

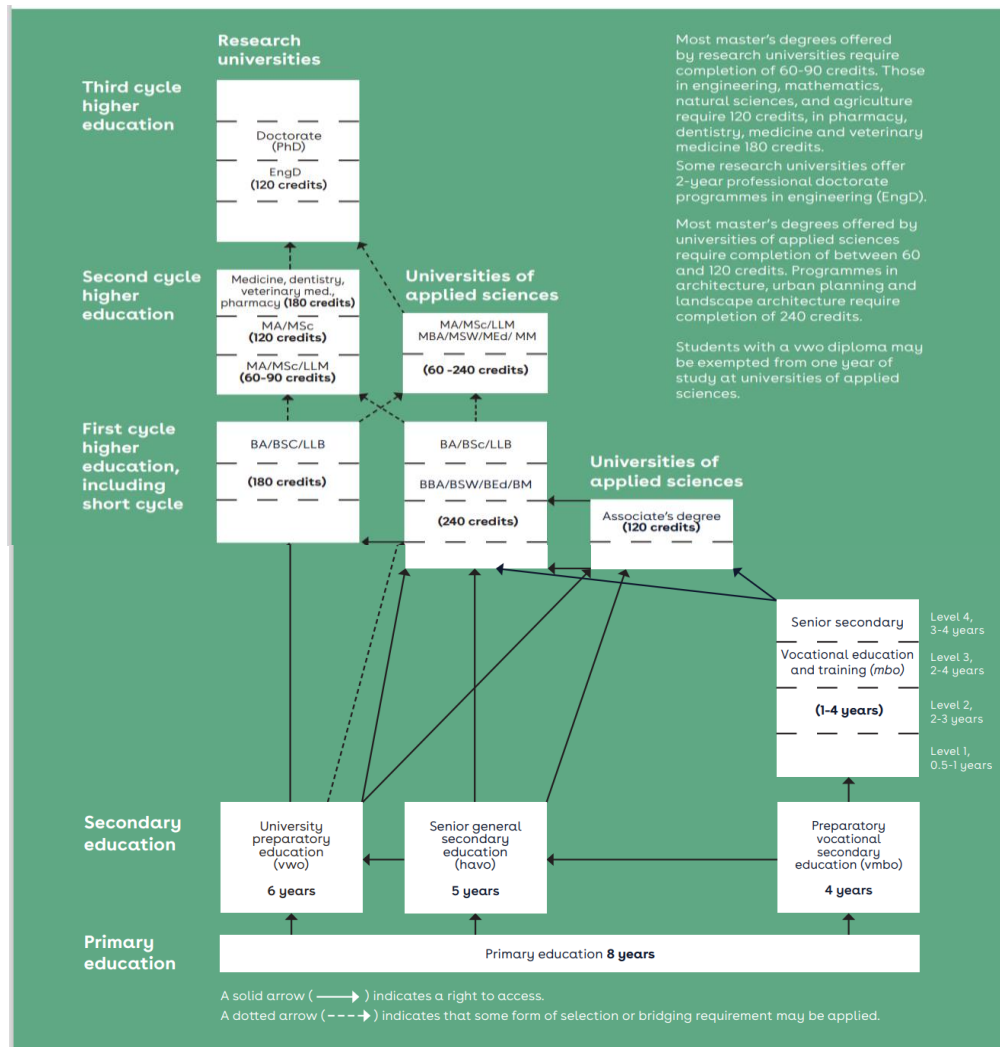
We beginnen met de tweetal teksten die bij het schema zijn afgedrukt. Ze worden hier maar gewoon gegeven, zonder nu al in te gaan op hetgeen wordt beweerd als het gaat om ons hoger onderwijs. De bedoeling is dat u als lezer de beide stukjes goed leest en mogelijk al een vermoeden krijgt waarom ze volledig op de schop moeten... Uiteraard komen we er aan het eind op terug.

The higher education system in the Netherlands is based on a three-cycle degree system, consisting of a bachelor, master and PhD. Two types of programmes are offered: research-oriented degree programmes offered by research universities, and professional higher education programmes (including associate degrees) offered by universities of applied sciences.

Most master's degrees offered by research universities require completion of 60-90 credits. Those in engineering, mathematics, natural sciences, and agriculture require 120 credits, in pharmacy, dentistry, medicine and veterinary medicine 180 credits. Some research universities offer 2-year professional doctorate programmes in engineering (EngD). Most master's degrees offered by universities of applied sciences require completion of between 60 and 120 credits.

Programmes in architecture, urban planning and landscape architecture require completion of 240 credits.
 Students with a vwo diploma may be exempted from one year of study at universities of applied sciences.

3 Het schema

Het is een mooi overzicht van hetgeen het formele onderwijs te bieden heeft, met allerlei stromen en leerwegen die men kan volgen. Daar is op zichzelf niets mis mee, maar ja, ook hierin zijn allerlei zaken verkeerd opgenomen, mogelijk leidend tot misverstanden 'abroad'.

We gaan met het hoger onderwijs aan de slag, maar we zien ook dat ons 'havo', het hoger algemeen voortgezet onderwijs, een opmerkelijke Engelse vertaling heeft meegekregen: *Senior general secondary education*. Dus geen 'Higher' gebruikt. Maar als er sprake is van 'senior'... dan toch ook van 'junior'? Die is er wel nl. bij het type dat nog steeds mag worden gebruikt: mavo. Die naam kan best worden vermeld... Misschien is het toch wel handiger om Higher te gebruiken (en dan denkt men ook aan 'Highschool'...).

4 Privaat en bekostigd

Als je de flyer zo snel doorneemt, zou je als buitenstaander kunnen denken dat alles hier gaat om bekostigde opleidingen. Maar we kennen een stelsel waarin ook private instellingen formele opleidingen mogen aanbieden, als ze als instelling aan de regels voldoen, en vervolgens ook de namen voor de soorten aanbieders en de type opleidingen mogen gebruiken.

In de oude flyer wordt hierover nadrukkelijk iets gezegd. Op zich is die informatie niet relevant voor de waarde van een getuigschrift, maar het lijkt ons zonder meer goed om een apart documentje te maken waarin dit staat, samen met een aantal aspecten van het systeem die ook niet die echt een dergelijke toegevoegde waarde hebben.

5 NLQF

In de flyer worden niet de niveaus van het NLQF en dus ook niet van het EQF vermeld. Dat is wellicht gedaan om het overzicht niet te ingewikkeld te maken, met allerlei verschillende verwijzingen en aanvullende schema's. Verder in de flyer wordt verwezen naar de website van het NLQF, maar toch raden we aan om in dat hierboven genoemde documentje een schematisch overzicht met die niveaus op te nemen.

6 De tekst van de flyer op een rijtje... en onze analyses en verbeteringen

Goed, aan de slag met de tekst, in de kadertjes, en de kanttekeningen en suggesties daar steeds onder. We geven van elk stuk tekst een alternatief, ook in een kader, maar dan is de tekst *cursief*. Zoals in het begin gemeld zullen we ook in voorkomend geval aangeven dat er in de oude flyer wel iets staat of juist anders.

The Dutch education system consists of eight years of primary education, a diversified secondary education system with different tracks and a binary higher education system.

Prima. Alleen, we spreken van de European Higher Education Area, dus dat kan ook hier.

*The Dutch education system consists of eight years of primary education, a diversified secondary education system with different tracks and a binary higher education **area**.*

Primary and secondary education

Children are allowed to begin school at the age of four, but are not legally required to do so until the age of five. Secondary education, which begins at the age of twelve and is compulsory until the age of sixteen, is diversified and offered at different levels. Vmbo programmes (four years) combine general and vocational education.

Only the six-year vwo diploma grants access to bachelor's programmes at research universities; the vwo diploma, havo diploma and the highest level of mbo grant access to bachelor's programmes at universities of applied sciences (hogescholen).

De kanttekeningen op een rijtje:

- We zouden eigenlijk moeten zeggen dat het gaat om leerlingen die rond de leeftijd van 12 jaar zitten – afhankelijk van de geboortedatum. Dus 'around the age of twelve'.
- Het woord 'only' kan worden weggelaten omdat het in principe niets toevoegt.
- Ai, waar is het mbo gebleven, dus Vocational Education and Training... Secondary Vocational Education...? In de oude flyer staat dit type wel vermeld. Men heeft het hier nu alleen maar over het vmbo, havo en vwo, overigens een stuk compacter dan eerst.
In het schema staat het mbo wel maar dan als 'Senior Secondary Vocational Education and Training'. Maar net als bij het havo is er geen 'Junior' in het mbo, dus waarom dan 'Senior' gebruiken?
In Europees verband verdeelt men de VET-sector in twee stukken. Dat hebben we in ons land ook gedaan, met vmbo en mbo. In dat kader wordt dan ons mbo genoemd: 'Upper Secondary'. Het vmbo valt onder 'Lower Secondary', maar die typering kunnen we dus weglaten.
- In de WHW wordt niet gesproken over 'research universities', dus het gaat niet over onderzoeks-universiteiten. Het betreft simpelweg 'Universiteiten', dus 'universities'. De oriëntatie is 'academisch (academic)', versus 'professional' bij de hogescholen. Overigens staat ook 'University' niet in de wet als het gaat om de Engelstalige vertaling van 'Universiteit', maar wordt heel algemeen gesteld: '... het voeren van de naam universiteit in vertalingen'.
- Ai again, hier gaat het meteen al mis voor de Ad-opleiding. Aan het eind moet die graad ook worden opgenomen, gelet op de positionering ervan in het hoger onderwijs... Jammer dat dit zo is aangepakt, bewust en misschien wel kenmerkend voor de kennis van zaken rond de Ad.
- Hier staat dat de Engelstalige naam van 'hogeschool' 'university of applied sciences' is. In de wet staat evenwel ook: '... die opleiden tot een bepaald beroepsprofiel, «university» met daarachter het vakgebied'. De meest voorkomende daarbij is 'university of the arts'. Laten we die

derhalve ook maar meenemen. Overigens werd in de vorige flyer hier wel iets over gezegd, maar dan gelinkt aan de graden en de toevoegingen daaraan. Intussen is de wet aangepast.

Dus dan zou het kunnen worden:

Primary and secondary education

*Children are allowed to begin school at the age of four, but are not legally required to do so until the age of five. Secondary education, which begins **around** the age of twelve and is compulsory until the age of sixteen, is diversified and **offered at different levels**. Vmbo programmes (four years) combine general and vocational education. **Mbo programmes (maximum of four years) are based on vocational education and training. The six-year vwo diploma grants access to bachelor's programmes at universities ('universiteiten');** the vwo diploma, havo diploma and **the diploma at the highest level of mbo grant access to associate's degree and bachelor's programmes at universities of applied sciences/of the arts ('hogescholen')**.*

Naar het volgende stukje tekst:

The last two years of havo and the last three years of vwo are referred to as the 'second phase' (tweede fase), or upper secondary education. During these years, pupils focus on one of four subject clusters (profielen): 1) Science and Technology (Natuur en Techniek); 2) Science and Health (Natuur en Gezondheid); 3) Economics and Society (Economie en Maatschappij); 4) Culture and Society (Cultuur en Maatschappij).

Prima. Het is wel zo dat ook het mbo behoort bij het 'upper secondary education', zoals al gemeld. De vertaling van 'Natuur en...' is volgens diverse bronnen 'Nature and...'. Science en Technology kennen op zich al een duidelijke overlap. Dus:

*The last two years of havo and the last three years of vwo are referred to as the 'second phase' (tweede fase), **or 'upper secondary education'**. During these years, pupils focus on one of four subject clusters (profielen): 1) **Nature** and Technology (Natuur en Techniek); 2) **Nature** and Health (Natuur en Gezondheid); 3) Economics and Society (Economie en Maatschappij); 4) Culture and Society (Cultuur en Maatschappij).*

En dan over naar het volgende deeltje:

Higher education

Higher education in the Netherlands is offered at research universities and universities of applied sciences. In this binary, three-cycle system, bachelor's, master's and PhD degrees are awarded. Short cycle higher education leading to the associate's degree is offered by universities of applied sciences (part of the first cycle). Universities of applied sciences are increasingly offering three-year bachelor programmes for students with a vwo diploma.

Daar gaan we weer, met kanttekeningen:

- Dus gewoon 'universities'.
- Toevoegen: 'of the Arts'.

De crux van de kanttekeningen

- En dan komen we bij de crux van dit alles nl. het gebruiken van het gegeven dat we in ons land vier cycli en dus ook vier graden kennen. Men kan zich ook als Nuffic niet meer verschuilen achter eerdere afspraken binnen het Bolognaproces aangezien in 2018 in Parijs door alle landen is besloten om de Short Cycle Higher Education als cyclus op te nemen in de European Higher Education Area. Vervolgens is het secretariaat (de Bologna Follow-Up Group) verzandt in allerlei zaken en heeft men sindsdien verzuimd om de website met de informatie over de EHEA aan te passen. Dat is overigens kenmerkend voor het gehele proces dat niet echt meer zo soepel verloopt (en waarbij men zich liever richt op het komen tot 'Europese Universiteiten'). Ons voorstel is simpelweg te spreken over het hanteren van vier cycli, niveaus en graden.

De Ad...

- Kennelijk is het Nuffic ook niet echt op de hoogte van het feit dat in 2018 de Ad van een programma is omgezet in een zelfstandige opleiding. Dus het is niet 'part of the first cycle (of:

within the first cycle)' maar 'linked to the first cycle'. Er is sprake van een zij-instroom in de bacheloropleiding en niet meer van het recht op een aanvullend programma van twee jaren.

Vwo'ers en de hbo-bachelor...

- Ai, weer iets waar we al een paar keer aandacht hebben besteed: de optie om als hogeschool een programma binnen de bacheloropleiding vorm te geven dat alleen door bepaalde groepen vwo'ers in drie jaren is te doorlopen. Dat is wat anders dan hier staat. Bovendien is er geen sprake van een sterke en duidelijke groei in het aanbod.
- En vwo'ers zijn leerlingen, en nog geen studenten. Dat staat ook in de vorige flyer.

Higher education

*Higher education in the Netherlands is offered **at universities and universities of applied sciences/ of the arts**. In this binary system, **associate's, bachelor's, master's and PhD degrees are awarded**. **Associate's degree programmes are only offered by universities of applied sciences/of the arts (linked to bachelor's degree programmes)**.*

Universities of applied sciences/of the arts can offer in some cases pupils with a vwo diploma three-year programmes to get a bachelor's degree.

De volgende tekst:

Workload is measured in ECTS credits. According to Dutch law, one credit represents 28 hours of work. The grading system used in the Netherlands is on a scale from 1 (very poor) to 10 (outstanding). The lowest passing grade is 5.5 or 6; 5; 9s are seldom given and 10s are extremely rare. For certain subjects the assessment pass/fail is used. The academic year is 42 weeks long.

We zouden hier eerder 'study load' willen voorstellen, gelet op de tijd die aan de studie wordt besteed op basis van de wet.

Daarnaast is het zeer opmerkelijk om hier in zo'n document die opmerking over de negens en tiens aan te treffen. Laat maar gewoon weg. Ja, die opmerking past bij de professoren die de 'thesis' of 'dissertation', dus de afstudeerscriptie, moeten beoordelen als het gaat om een meer subjectieve insteek. Voor toetsen moet een 10 kunnen worden verstrekt als alles goed is beantwoord...

Het academische (en dus ook professionele...) studiejaar omvatte vroeger 42 weken, onderbroken door vakanties. Het gaat nu simpelweg om 1680 studie-uren.

The study load is measured in credits, based on the ECTS. According to Dutch law, one credit represents 28 hours of study. The grading system used in the Netherlands is based on a scale from 1 (very poor) to 10 (outstanding). For certain subjects the assessment pass/fail is used. The academic year consists of 1680 study hours.

Het volgende stukje:

The third cycle of higher education, leading to a PhD, is offered only by research universities, while the three engineering universities offer technological designer programmes leading to an Engineering Doctorate (EngD). A Professional Doctorate offered by hogescholen is currently being developed.

Hier gaan we weer aan een aantal tere punten raken. Over die zaken is al herhaaldelijk geschreven, met een uitgebreide toelichting. Kennelijk heeft het Nuffic niet volledig de wet voor het hoger onderwijs voor bepaalde begrippen geraadpleegd, voor bepaalde checks.

Een stuk als nu voorligt, moet in formele zin kloppen, om a.s. studenten vanuit het buitenland niet op een dwaalspoor te brengen.

- We gaan uit van vier cycli en kunnen het begrip 'third cycle' gewoon gebruiken.
- Het gaat om 'universities', zonder 'research'.

Ontwerpers-certificaat

- Er zijn meer dan drie universiteiten betrokken bij de post-master van twee jaren die leidt tot een 'ontwerpers-certificaat', zoals formeel het 'diploma' heet. De Engelse vertaling is 'Designer Certificate' – al zal er geen bloed uit vloeien als het 'Designer Diploma' wordt genoemd. Maar het is wel zo eerlijk om de formele naam te gebruiken.

- In de vorige flyer werd hier niets over gemeld, wel dat het een 'Professional Doctorate' opleverde. Maar ook toen al stond daarover helemaal niets in de wet, de accreditiekaders en de registers. Vreemd dat de overheid dit nooit heeft laten corrigeren, mede omdat ze met elkaar als universiteiten al vanaf het begin van deze eeuw daarmee aan de weg timmerden in veel landen buiten de EER.
- Helaas voor die universiteiten is de nu gebruikte naam EngD (Doctorate of Engineering) eveneens geen wettelijke en erkende graad in ons land, en ook niet in de wereld. Links en rechts wordt de EngD wel aangetroffen in het netwerk van die universiteiten, maar nergens in de formele setting. Dus laat het maar weg om ons niet belachelijk te maken in het internationale hoger onderwijs, ook niet door ons via anderen daartoe te laten verleiden.

Professional Doctorate

- De Vereniging Hogescholen heeft dus vorig jaar de naam Professional Doctorate 'overgenomen' van deze universiteiten, om daarmee aan de slag te kunnen gaan. Dit jaar start een pilot met steun van OCW, voor de komende vijf jaren, met een evaluatie in 2029. Tot die tijd mag er dus niet worden gesproken van de graad PD in een formele context. Het is een programma dat leidt tot een 'eigen' hbo-certificaat en ook niet valt onder de formele accreditatie van de NVAO. Men zou kunnen denken aan het laten koppelen ervan aan niveau 8 van het NLQF, maar dat lijkt geen handige weg om af te lopen. Er is een afspraak dat de hogescholen elkaar controleren en dus in de gaten houden. Bovendien geldt de pilot voor een beperkt aantal sectoren. Kortom, weglaten hier omdat de PD niet in de WHW voorkomt en formeel niet kan worden meegenomen in diploma-vergelijkingen in de internationale context.

The third cycle of higher education, leading to a PhD or Dr, is offered only by universities. A number of universities offer two year post-master technological programmes leading to a 'Designer Diploma'.

Naar het volgende stukje:

Quality assurance and accreditation

Quality assurance is carried out through a system of accreditation, administered by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO). Higher education programmes are accredited for a period of six years and eligible for government funding. All accredited programmes are listed in the Central Register of Higher Education Study Programmes (CROHO).

Ook weer een paar kanttekeningen:

- Hier kan worden gemeld dat niet elke geaccrediteerde opleiding door de overheid zal worden bekostigd, alleen voor instellingen die daarvoor in aanmerking komen en als zodanig in de WHW worden vermeld. Het staat in de oude flyer en het kan ook het voorgestelde aanvullende documentje komen te staan, maar hier wordt iets gezegd over 'funding' en zullen misverstanden moeten worden voorkomen.
- Er zijn masteropleidingen van hogescholen die geaccrediteerd worden, maar niet leiden tot bekostiging. Ook dat moet helder over het voetlicht worden getild.
- Het CROHO wordt vervangen door het RIO... het Register Instellingen en Opleidingen.

Dat zou dus kunnen leiden tot de volgende tekst:

Quality assurance and accreditation

Quality assurance is carried out through a system of accreditation, administered by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO). Higher education programmes are accredited for a period of six years **and can be eligible for government funding if a HEI is registered as such in the Dutch law for higher education**. All accredited programmes are listed in the Register for Institutions and Study Programmes (RIO).

Volgende deeltje:

National Qualifications Frameworks

The qualifications framework in the Netherlands is referred to as the Dutch Qualifications Framework (NLQF) and was officially referenced to the EQF in 2012. Further information on the

Dutch Qualifications Framework can be found on the website of the National Coordination Point NLQF.

Akkoord, maar we denken dus dat het beter is de niveau-indeling in de flyer op te nemen. Dan kan ook worden gewezen op het feit dat het NCP ons NLQF-niveau 4+ niet gebruikt.

7 De teksten bij het schema (update juni 2023)

Dan pakken we de teksten die bij het schema staan, zoals aan het begin al waren opgeschreven om u als lezer uit te dagen. Eerst de originele tekst en dan ons voorstel om die aan te passen. Daarbij gebruiken we de hierboven al gemelde zaken, met de daarbij behorende argumenten.

The higher education system in the Netherlands is based on a three-cycle degree system, consisting of a bachelor, master and PhD. Two types of programmes are offered: research-oriented degree programmes offered by research universities, and professional higher education programmes (including associate degrees) offered by universities of applied sciences.

Dat wordt dus, heel simpel, met indikking van de tekst:

*The higher education system in the Netherlands has four cycles: Associate degree, Bachelor, Master and PhD.
Two types of programmes are offered: academic-oriented by universities, and professional-oriented by universities of applied sciences/of the arts.*

En dan de tweede tekst, met eerst het origineel:

Most master's degrees offered by research universities require completion of 60-90 credits. Those in engineering, mathematics, natural sciences, and agriculture require 120 credits, in pharmacy, dentistry, medicine and veterinary medicine 180 credits.
Some research universities offer 2-year professional doctorate programmes in engineering (EngD). Most master's degrees offered by universities of applied sciences require completion of between 60 and 120 credits. Programmes in architecture, urban planning and landscape architecture require completion of 240 credits.
Students with a vwo diploma may be exempted from one year of study at universities of applied sciences.

En de aangepaste tekst:

*Most master's degrees offered by universities require completion of 60-90 credits. Those in engineering, mathematics, natural sciences, and agriculture require 120 credits, in pharmacy, dentistry, medicine and veterinary medicine 180 credits.
Some universities offer 2-year post-master programmes in engineering, leading to a Designer Diploma.
Most master's degrees offered by universities of applied sciences/of the arts require completion of between 60 and 120 credits. Programmes in architecture, urban planning and landscape architecture require completion of 240 credits.
Pupils with a vwo diploma can be offered by universities of applied sciences/of the arts the possibility to get a bachelor's degree in three years.*

8 Tenslotte

Het heeft ons uitermate verbaasd dat deze handreiking van het Nuffic op deze wijze is opgesteld, door de medewerkers ervan (en die ongetwijfeld hebben gehandeld op basis van bepaalde instructies), maar de beschikking hebbende over voorstellen die wel degelijk vanuit het onderwijsveld zijn gedaan. We doen daarom de aanbeveling om op zeer korte termijn het stuk aan te passen en de hogescholen en universiteiten hiervan op de hoogte te stellen.

Er zouden best meer zaken kunnen worden opgenomen, misschien dus – naast het overzicht van het NLQF-systeem – ook over het feit dat de bekostigde opleidingen niet overal worden aangeboden. Dat heeft te maken met ons systeem betreffende de doelmatigheid.

Ook het hebben van een drietal varianten kan heel handig zijn om ergens te noemen, met voltijd, deeltijd en duaal. In samenhang daarmee is ook het een en ander te melden over de wijze waarop Nederland in formele zin omgaat met afstandsonderwijs en online leren.

Kortom, nog wat werk aan de winkel voor het Nuffic.

Bijlage: Vorige flyer

Het gaat hier om de vorige versie van de flyer, dus het document met een schema van het Nederlandse onderwijsstelsel en verdere toelichtingen daarop.

Het is zo dat de nieuwe versie meer compact is, met de focus op het stelsel op zich. De andere informatie is in principe minder relevant voor het diplomasupplement, en dat rechtvaardigt deze keuze.

Daarnaast is te zien dat bepaalde kritiek in deze nieuwsbrief kan worden gepareerd met deze oude tekst. Er lijkt dus sprake te zijn van 'slordigheden' bij de actualisering.

Higher education system in the Netherlands

Higher education in the Netherlands is organised around a three-cycle degree system, consisting of bachelor's, master's and PhD degrees. Two types of higher education programmes are offered: research-oriented degree programmes offered primarily by research universities, and professional higher education programmes offered primarily by universities of applied sciences.

Primary and secondary education

Access to higher education Children are allowed to begin school at the age of four, but are not legally required to do so until the age of five. Primary education lasts eight years (of which seven are compulsory). During their last year, pupils are advised on the type of secondary education they should pursue.

Secondary education, which begins at the age of twelve and is compulsory until the age of sixteen, is offered in various forms and at different levels. Vmbo programmes (four years) combine general and vocational education and prepare pupils to go on to senior secondary vocational education and training (mbo), lasting one to four years.

There are two types of general education that grant admission to higher education: havo (five years) and vwo (six years). Pupils are enrolled according to their ability. The last two years of havo and the last three years of vwo are referred to as the 'second phase' (tweede fase), or upper secondary education.

During these years, pupils focus on one of four subject clusters (profielen), each of which emphasises a certain field of study in addition to satisfying the general education requirements. Each cluster is designed to prepare pupils for study at the tertiary level.

A pupil enrolled at a vwo or havo school can choose from the following subject clusters:

1. Science and Technology (Natuur en Techniek)
2. Science and Health (Natuur en Gezondheid)
3. Economics and Society (Economie en Maatschappij)
4. Culture and Society (Cultuur en Maatschappij)

Only the six-year vwo diploma grants access to bachelor's programmes at research universities; the vwo diploma, havo diploma and the highest level of mbo grant access to bachelor's programmes at universities of applied sciences.

Higher education

Higher education in the Netherlands is offered at two types of institutions: research universities and universities of applied sciences. Research universities include general universities, universities specialising in engineering and agriculture, and the Open University. Universities of applied sciences include general institutions as well as institutions specialising in a specific field such as agriculture, fine and performing arts or teacher training.

Whereas research universities are primarily responsible for offering research-oriented programmes, universities of applied sciences are primarily responsible for offering programmes of higher professional education, which prepare students for specific professions. These tend to be more practice oriented than programmes offered by research universities.

In this binary, three-cycle system, bachelor's, master's and PhD degrees are awarded. Short cycle higher education leading to the associate's degree is offered by universities of applied sciences.

Degree programmes and periods of study are quantified in terms of the ECTS credit system. The focus of degree programmes determines both the number of credits required to complete the programme and the degree which is awarded. A research-oriented bachelor's programme requires

the completion of 180 credits (three years) and graduates obtain the degree Bachelor of Arts, Bachelor of Science, or Bachelor of Laws. (BA/BSc/LLB), depending on the discipline.

In most cases, a bachelor's degree awarded in the applied arts and sciences requires 240 credits (four years), to complete. The majority of students obtain a BA/BSc/or LLB degree, but those graduating from programmes in business administration, social work, education and music may obtain a BBA/BSW/BEEd or BM, respectively.

Students who have a vwo diploma may be exempted from one year of study, allowing them to complete a bachelor's programme in the applied arts and sciences in three years (after completion of 180 credits).

An associate's degree (Ad) in the applied arts and sciences requires 120 credits (two years), and students who complete the two-year programme can continue studying for a bachelor's degree in the applied arts and sciences.

A research-oriented master's programme requires the completion of 60, 90 or 120 credits (one, one-and-a-half or two years). In engineering, agriculture, and mathematics and the natural sciences, 120 credits are always required. Graduates obtain a Master of Arts, Master of Science, or Master of Laws (MA/MSc/LLM). A master's degree awarded in the applied arts and sciences requires the completion of 60 to 120 credits. The majority of students obtain an MA/MSc/or LLM degree, but those graduating from programmes in business administration, social work, education and music may obtain an MBA/MSW/MEEd or MM, respectively.

The third cycle of higher education, leading to a PhD or to a Professional Doctorate in Engineering (PDEng), is offered only by research universities. The major requirement for the PhD, which is offered by all research universities, is completion of a dissertation based on original research that is publicly defended.

In addition to PhD programmes, the three engineering universities offer technological designer programmes consisting of advanced study and a personal design assignment in a number of engineering fields. The technical designer programme requires two years of study to complete and graduates obtain the degree Professional Doctorate in Engineering (PDEng).

The training of medical specialists is the responsibility of the professional group in an organisational setting at a university hospital.

Requirements for access to higher education

For access to research-oriented bachelor's programmes, students are required to have a vwo diploma or to have completed the first year (60 credits) of a bachelor's programme at a university of applied sciences. For the latter category of students, additional selection criteria may apply. The minimum access requirement to universities of applied sciences is either a vwo diploma, a havo diploma or a diploma of secondary vocational education (mbo), provided certain conditions are met. The vwo diploma not only grants access to universities of applied sciences, but based on this diploma, students may receive exemption from one year of study as well.

For access to both types of higher education, pupils with a vwo or havo diploma are required to have completed at least one of the subject clusters that fulfil the requirements for the higher education programme in question.

A quotum, or numerus fixus, applies for access to certain programmes, primarily in the medical sciences. For numerus fixus programmes, institutions are permitted to select the students they admit based on academic performance, personal motivation, etc.

Potential students older than 21 years who do not possess one of the qualifications mentioned above can qualify for access to higher education on the basis of an entrance examination and assessment (recognition of prior learning).

For access to certain programmes, particularly those in the fine arts, students have to demonstrate the required artistic abilities.

The only access requirement for the Open University is that applicants be at least eighteen years of age.

For access to all master's programmes, a bachelor's degree in one or more specific disciplines is required, in some cases in combination with other requirements. Graduates with a bachelor's

degree in the applied arts and sciences usually have to fulfil additional requirements for admission to a research-oriented master's programme.

Credit system and grading

A student's workload is measured in ECTS credits. According to Dutch law, one credit represents 28 hours of work and 60 credits represents one year of full-time study. The grading system used in the Netherlands is on a scale from 1 (very poor) to 10 (outstanding). The lowest passing grade is 6; 9s are seldom given and 10s are extremely rare. Grades 1-3 are hardly ever used. The academic year is 42 weeks long.

Quality assurance and accreditation

A guaranteed standard of higher education, and alignment with the Qualifications Framework for the European Higher Education Area, is maintained through a system of legal regulation and quality assurance, in the form of accreditation. The Ministry of Education, Culture and Science is responsible for legislation pertaining to education. The agriculture and public health ministries play an important role in monitoring the content of study programmes in their respective fields.

Quality assurance is carried out through a system of accreditation, administered by the Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders (NVAO). According to the Dutch Higher Education Act, all degree programmes offered by research universities and universities of applied sciences must be evaluated according to established criteria. Programmes that meet the criteria are accredited: i.e. recognised for a period of six years. Only accredited programmes are eligible for government funding; students receive financial aid and graduate with a recognised degree only when enrolled in, and after having completed, an accredited degree programme. All accredited programmes are listed in the Central Register of Higher Education Study Programmes (CROHO). As part of the accreditation system, higher education institutions can request the NVAO to conduct an 'institutional quality assessment' to determine the extent to which the institution is capable of guaranteeing the quality of the programmes it offers. Programmes offered by institutions that receive a positive evaluation still have to be accredited, but the accreditation procedure takes less time and is not as extensive.

Besides the accreditation of degree programmes, the Netherlands has a system by which the Ministry of Education, Culture and Science recognises higher education institutions by conferring on them the status of either 'funded' or 'approved'. "Funded" indicates the institution is fully financed by the government. "Approved" indicates that the institution does not receive funds from the government and has to rely on its own sources of funding. Whether a degree programme is offered by a 'funded' or an 'approved' institution, it must be accredited and registered in CROHO to be considered recognised.

Please note: if a bachelor's or master's degree programme is not registered in CROHO, the quality is not assured by the Dutch quality assurance system. The quality may however be assured by another system.

National Qualifications Frameworks

An important tool to facilitate the recognition of foreign qualifications is using overarching qualifications frameworks as a translation tool through which qualifications awarded in one country can be compared to qualifications awarded abroad. A comprehensive overarching framework used in the European Economic Area is the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF-LLL). The EQF-LLL describes the learning outcomes associated with qualifications at eight different levels and is used as a common reference framework to assist in comparing national qualifications systems and their levels. The qualifications framework in the Netherlands is referred to as the Dutch Qualifications Framework (NLQF). The NLQF was officially referenced to the EQF in 2012.

The NLQF has a total of nine levels: an "entry level" which is below level 1 of the EQF-LLL and therefore not referenced to the EQF-LLL, and 8 levels which are referenced to the 8 levels of the EQF. Further information on the Dutch Qualifications Framework can be found on the website of the National Coordination Point NLQF, which is the organization responsible for the development and implementation of the NLQF.